

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ladislava Derky v právní věci žalobkyně: **A. N.**, vystupující v trestním řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 56 T 6/2012 a ve všech navazujících řízeních jako utajený svědek podle § 55 odst. 2 trestního řádu, zast. JUDr. Vladimírem Vaňkem, advokátem se sídlem Karlovo náměstí 559/28, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2014, čj. MSP-108/2013-ODSK-OTC/24, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2018, čj. 5 A 197/2014 – 46,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Dne 14. 8. 2011 se žalobkyně stala obětí brutálního únosu a znásilnění, přičemž za tento zvlášť závažný zločin byli pachatelé pravomocně odsouzeni. Žalobkyni byla rozhodnutími trestních soudů přiznána náhrada majetkové škody ve výši 612 552 Kč, nákladů řízení vzniklých v souvislosti s uplatňováním nároků na náhradu škody ve výši 192 468 Kč a nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč. Ze sdělení Mgr. Petra Polanského, soudního exekutora, vyplývá, že v rámci exekuce není v dohledné době možné očekávat uspokojení takto způsobené škody.

[2] Žalobkyně požádala dne 8. 8. 2013 žalovaného o peněžitou pomoc podle § 23 a násl. zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), v platném znění [dále jen „ZOTČ“] ve výši 1 305 020 Kč.

[3] Žalovaný poskytl žalobkyni peněžitou pomoc ve výši 200 000 Kč podle § 28 odst. 1 písm. b) ZOTČ a rozhodnutím označeným v záhlaví žádost žalobkyně ve zbytku zamítl.

[4] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu k městskému soudu. Peněžitá pomoc, která jí náleží, není podle ní omezena limitem uvedeným v § 28 odst. 1 písm. b) ZOTČ, neboť soudy pravomocně rozhodly o celkové jí způsobené škodě ve výši 1 305 020 Kč a žalovaný měl rozhodnout v souladu s těmito rozhodnutími. Poukázala přitom na § 25 odst. 2 a § 28 odst. 2 ZOTČ s tím, že žalovaný postupoval v rozporu se zákonem, pokud její žádost o peněžitou pomoc ve zbývající výši 1 105 020 Kč zamítl.

[5] Městský soud žalobu žalobkyně zamítl rozsudkem označeným v záhlaví.

II. Shrnutí kasační stížnosti žalobkyně

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností. V kasační stížnosti uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Stěžovatelka je přesvědčena, že výše náhrady škody stanovená pravomocným rozsudkem trestních soudů je pro žalovaného závazná i při určení výše peněžité pomoci ve smyslu § 28 odst. 2 ZOTČ. Namítá, že citované ustanovení neobsahuje horní hranici, nad kterou již nelze peněžitou pomoc poskytnout, ani odkaz na § 28 odst. 1 ZOTČ. Peněžitá pomoc jí poskytnutá žalovaným tudíž neměla být limitována částkou 200 000 Kč. Městský soud nesprávně vyložil § 28 odst. 2 ZOTČ, což vedlo k porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatelka dále zdůrazňuje, že učinila maximum pro získání náhrady škody na odsouzených a že žalovaný jí měl poskytnout peněžitou pomoc nejméně ve výši 1 105 020 Kč. V této souvislosti odkazuje na povinnosti státu vyplývající ze směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodnění obětí trestných činů, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu. Stěžovatelka navrhuje, aby NSS napadený rozsudek městského soudu zrušil a současně zrušil i rozhodnutí žalovaného.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy přípustná.

pokračování

[9] NSS přezkoumal napadený rozsudek, vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Posuzoval také, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4, věta první za středníkem s. ř. s.). Ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první, s. ř. s.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Předmětem sporu je právní otázka týkající se výkladu § 28 odst. 2 ZOTČ a vztahu tohoto ustanovení k § 28 odst. 1 písm. b) ZOTČ. Stěžovatelka je přesvědčena, že žalovaný je při stanovení výše peněžité pomoci vázán pravomocnými rozsudky soudu a že na takto stanovenou výši škody se nevztahují limity uvedené v § 28 odst. 1 ZOTČ.

[12] Peněžitá pomoc se poskytne na základě některého z taxativně vymezených případů uvedených v § 28 odst. 1 písm. a) až d), a to osobám ve smyslu § 24 odst. 1 písm. a) až d). Podle § 28 odst. 1 písm. b) ZOTČ se peněžitá pomoc poskytne na žádost oběti, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví [viz § 24 odst. 1 písm. b) ZOTČ], a to v *paušální částce 50 000 Kč nebo ve výši, která představuje obětí prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč.*

[13] Podle § 28 odst. 2 ZOTČ platí, že [j]*estliže o náhradě škody nebo nemajetkové újmy bylo již rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody nebo nemajetkové újmy zjištěná v rozsudku závazná pro stanovení peněžité pomoci v rozsahu, v jakém již bylo o náhradě škody nebo nemajetkové újmy rozhodnuto*. Výše způsobené škody nebo nemajetkové újmy zjištěná v rozhodnutí soudu je tedy pro ministerstvo spravedlnosti závazná v rozsahu, v jakém o ní bylo rozhodnuto. Ustanovení § 28 odst. 2 však není samo o sobě právním základem pro poskytnutí peněžité pomoci, nýbrž pouze usnadňuje pozici oběti trestného činu v řízení o žádosti o peněžitou pomoc při vyčíslení škody či nemajetkové újmy. Pokud je škoda či nemajetková újma určena pravomocným rozhodnutím soudu, poškozený ji nemusí dále dokazovat – § 28 odst. 1 písm. a) ZOTČ totiž hovoří o poskytnutí paušální částky 50 000 Kč a současně připouští i poskytnutí částky vyšší, a to *ve výši, která představuje obětí prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením*.

[14] Smyslem a účelem ZOTČ není nahrazení veškerých škod způsobených oběti trestného činu; ty mohou dosahovat řádově i několika miliónů Kč. Primárním účelem ZOTČ je překlenutí tíživé sociální situace oběti trestné činnosti (§ 25 odst. 1 ZOTČ). Zákonodárce stanovil horní limity peněžité pomoci (viz § 28 odst. 1 ZOTČ), které nasvědčují tomu, že nahrazena nemá být veškerá způsobená škoda (či újma), ale pouze škoda ve výši, která napomáhá oběti překlenout její tíživou sociální situaci. Na uvedeném nic nemění ani to, že peněžitá pomoc ze strany státu plní (částečně) i funkci reparační, a to zejména s ohledem na § 25 odst. 2 ve spojení § 33 ZOTČ (k tomu srov. Jelínek, J. a kol. *Zákon o obětech trestných činů: komentář s judikaturou.* Praha: Leges, 2014, s. 19, 142).

[15] Naplnění hlavního účelu peněžité pomoci spočívajícího v překlenutí tíživé sociální situace oběti zajišťují primárně limity peněžité pomoci stanovené zákonodárcem. Významné omezení výše peněžité pomoci lze spatřovat v zákonném určení výše paušálních částek či maximální výše peněžité pomoci [viz § 28 odst. 1 písm. a) – d) ZOTČ], tj. např. ve výši 10 000 Kč, 50 000 Kč, 175 000 Kč, 200 000 Kč anebo 600 000 Kč. Při vyplacení peněžité pomoci tak nedojde k nahrazení části škody, která převyšuje limity obsažené v § 28 odst. 1 ZOTČ.

[16] Ze shora citovaných ustanovení je zřejmé, že není podstatné, zda oběť trestného činu prokáže (na základě předložených důkazů), že jí způsobená škoda byla vyšší než uvedené limity - ministerstvo spravedlnosti je vázáno horní hranicí peněžité pomoci. V tomto kontextu pak není relevantní ani skutečnost, že oběť trestného činu prokáže výši způsobené škody (přesahující limity uvedené v § 28 odst. 1 ZOTČ) na základě pravomocného rozhodnutí soudu. Jak bylo již výše uvedeno, § 28 odst. 2 ZOTČ slouží zejména k usnadnění důkazní pozice oběti trestného činu při prokazování výše škody. Toto ustanovení lze přitom vnímat také jako určitý korektiv (resp. limitaci) výše peněžité pomoci, neboť ministerstvo spravedlnosti je při jejím stanovení vázáno výší škody (újmy) uvedenou v pravomocném rozhodnutí soudu.

[17] Limitaci poskytnuté peněžité pomoci lze také nalézt např. v § 25 odst. 2 ZOTČ. Pokud byla škoda či újma oběti nahrazena pouze částečně, pak se peněžitá pomoc ze strany státu poskytne maximálně do výše neuhrazené části.

[18] V dané věci žalovaný poskytl oběti trestné činnosti peněžitou pomoc ve výši 200 000 Kč a ve zbytku její žádost zamítl. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v dané věci se způsob limitace výše peněžité pomoci uplatnil v souladu s platným zněním ZOTČ (viz § 25, § 28 a § 29 ZOTČ); hlavní účel institutu peněžité pomoci spočívající v pomoci oběti překonat její tíživou sociální situaci, případně i zásada (částečné) reparace újmy, byly naplněny (viz zejména § 25 odst. 2 ve spojení s § 33 ZOTČ).

[19] Výklad přijatý městským soudem ohledně vztahu § 28 odst. 2 a § 28 odst. 1 písm. b) ZOTČ byl tudíž správný a argumenty stěžovatelky uvedené v kasační stížnosti ho nevyvrátily.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) a nebyly shledány ani vady, ke kterým by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. NSS proto rozhodl o nákladech řízení společným výrokem II tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

pokračování

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2018

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu